

ONDERWERP

Toelichting Omgevingsvergunning wateractiviteit - Vergraven Capelsche Uiterwaard

PROJECTNUMMER

30069107

DATUM

7 juli 2025

VAN

Arcadis B.V.

AAN

Waterschap Brabantse Delta

Onderhavig document betreft een toelichting op de aanvraag voor een Omgevingsvergunning – Wateractiviteit voor de KRW-maatregel Vergraven Capelsche Uiterwaard bij waterschap Brabantse Delta.

Toelichting aanvraag

Kaderrichtlijn Water: Europese afspraken om de waterkwaliteit te verbeteren

Schoon oppervlaktewater is een essentiële randvoorwaarde voor planten en dieren om te kunnen leven. Bovendien biedt het voor de mens een aantrekkelijke leefomgeving. Daartoe hebben de lidstaten van de Europese Unie in 2000 de Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld. Doel van de KRW is dat al het water in Europa in 2027 schoon en gezond is.

De KRW-richtlijn bepaalt dat de wateren een goed leefgebied moeten vormen voor de planten en dieren die er van nature thuishoren. De KRW-opgave is het verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Dit geldt voor al het water in Nederland, waarbij Rijkswaterstaat verantwoordelijk is voor het verbeteren van de kwaliteit van het water in de grote rivieren. De KRW kent drie uitvoeringsperiodes: 2009-2015; 2016-2021 en 2022-2027. Uiterlijk in 2027 moeten de doelen voor schoon en gezond water zijn gehaald of moeten op zijn minst alle maatregelen zijn genomen om dit mogelijk te maken. Bij het niet halen van de KRW-doelen kan het Europese Hof van Justitie boetes opleggen.

KRW in Nederland

In Nederland is de minister van Infrastructuur en Waterstaat verantwoordelijk voor de uitvoering van de KRW. Om de KRW-doelstellingen te behalen werkt de minister nauw samen met andere overheden, zoals provincies, waterschappen en gemeenten. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het verbeteren van de kwaliteit van het water in de grote rivieren, waaronder ook de Maas. Om de ecologische kwaliteit van het water in de Maas te verbeteren heeft Rijkswaterstaat het programma KRW Zuid-Nederland (KRW-ZN) opgezet. Het programma KRW-ZN bestaat uit verschillende typen maatregelen: herinrichting van oevers, uiterwaarden en beekmondingen. Hiermee kunnen verdwenen leefgebieden van waterplanten en -dieren in en langs de Maas weer zoveel mogelijk worden teruggebracht. Arcadis verzorgt in opdracht van Rijkswaterstaat¹ de planuitwerking.

Inhoud aanvraag

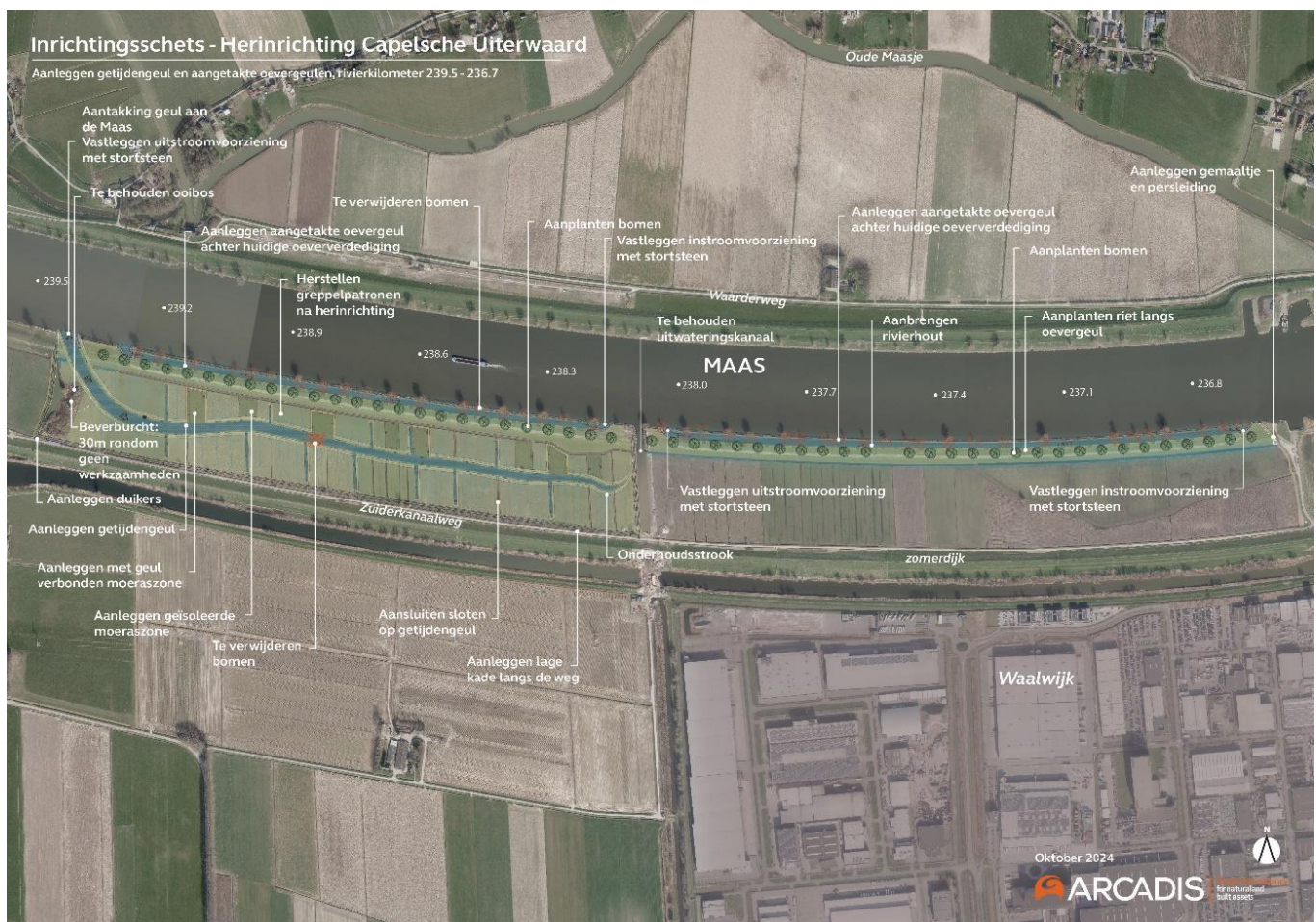
De maatregel Capelsche Uiterwaard bestaat uit het realiseren van een getijdegeul in het westelijk deel van de uiterwaard, waarbij bestaande slagen (dwarssloten in de huidige uiterwaard) worden aangetakt en er moerassige laagtes worden ontwikkeld ten noorden van de getijdegeul. Daarnaast wordt de maasoever, die nu is afgewerkt met zetsteen en breuksteen, zowel langs het oostelijk als het westelijk deel van de uiterwaard ingericht als aangetakte oevergeul. De belangrijkste onderdelen van de maatregel worden hieronder samengevat.

¹ Machtiging Rijkswaterstaat opgenomen in Bijlage 2.

De maatregel Capelsche Uiterwaard omvat de uitvoering van de volgende werkzaamheden:

- Aanleg getijdengeul en opheffen zomerpolder;
- Aanleg breukstenen drempel in geul;
- Graven greppels;
- Aanbrengen van vlakdekkende maaiveldophogingen ten zuiden van de getijdengeul;
- Aanleg zomerkade langs gemeentelijke weg;
- Aanleg van een moeraszone;
- Aanleg aangetakte oevergeul door ontgraving;
- Riet planten en afrasteren voor de ontwikkeling;
- Nieuwe rasters en deels verwijderen bestaande rasters;
- Verwijderen (baken)bomen;
- Aanbrengen rivierhout;
- Aanplanten bomen;
- Aanleg duiker;
- Aanleg gemaal.

Het projectgebied van Vergraven Capelsche Uiterwaard wordt gepresenteerd in Figuur 1. De ontwerptekening en zijn opgenomen in Bijlage 3. In de ontwerpnotitie van Vergraven Capelsche Uiterwaard worden de werkzaamheden van de maatregel volledig beschreven (Bijlage 4).

Figuur 1 Ontwerpkaart maatregel Vergraven Capelsche Uiterwaard

Omgevingsvergunning Wateractiviteit

Op basis van artikel 5.1 lid 2 van de Omgevingswet wordt een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit aangevraagd voor het uitvoeren van werk en of werkzaamheden in of nabij een waterstaatswerk. De vergunningplicht voor activiteiten met betrekking tot een waterstaatswerk in beheer bij het waterschap is te vinden in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) afdeling 8.9.

Onder de Omgevingswet verhuizen de regels uit de Keur naar de waterschapsverordening (artikel 4.7, onderdeel a, van de Invoeringswet). De regels uit de voormalige Keur zijn opgenomen in de Waterschapsverordening waterschap Brabantse Delta 2024². Vanuit de Waterschapsverordening geldt een vergunningsplicht voor de realisatie van de maatregel Vergraven Capelsche Uiterwaard op basis van het volgende artikel:

Hoofdstuk 2. Activiteiten bij oppervlaktewaterlichamen

Artikel 2.1.1

Het is verboden zonder omgevingsvergunning in een a-water, in de beschermingszone bij een a-water en in een b-water:

a. handelingen te verrichten.

Bovenstaande artikel in Hoofdstuk 2 van de Waterschapsverordening is omdat er b-watergangen deels worden geïntegreerd in de KRW-geul.

Hoofdstuk 3. Activiteiten bij waterkeringen

Artikel 3.2.2

Het is verboden zonder omgevingsvergunning in een compartimenteringskering, beschermingszone A bij een compartimenteringskering of in een overige waterkering:

a. bouwwerken aan te brengen, te wijzigen, te hebben, te onderhouden of te verwijderen;

c. ontgravingen uit te voeren of ophogingen aan te brengen.

Artikel 3.2.3

Het is verboden zonder omgevingsvergunning in beschermingszone B bij een primaire waterkering:

c. ontgravingen uit te voeren of ophogingen aan te brengen.

Artikel 3.2.4

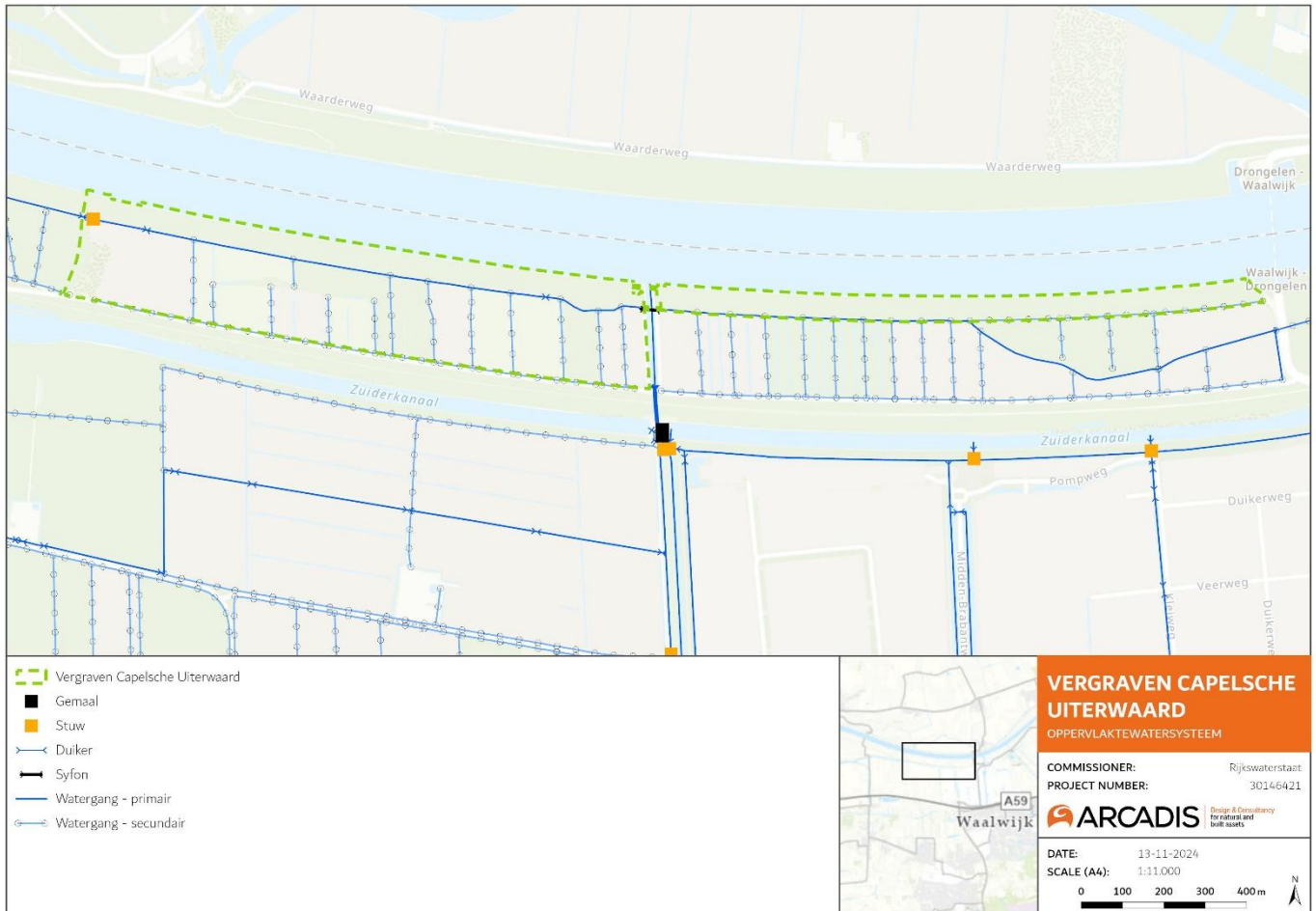
Het is verboden zonder omgevingsvergunning werken te plaatsen, te wijzigen of te behouden in het profiel van vrije ruimte bij een waterkering.

Bovenstaande artikelen in Hoofdstuk 3 van de Waterschapsverordening zijn van toepassing voor het ophogen van grond in de beschermingszone A, B en profiel van vrije ruimte en het aanleggen van een duiker en het plaatsen van rasters in de beschermingszone A van de kering.

Het verwijderen van de sifon en een aanleggen van het gemaal worden nader gespecificeerd door de aannemer. De benodigde vergunningen/meldingen hiervoor worden in een later stadium door de nog te contracteren aannemer aangevraagd.

² <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR702690/6>

Toetsing hydrologische effecten op oppervlaktewatersysteem

Figuur 2 - Oppervlaktewatersysteem ter plaatse van maatregel Vergraven Capelsche Uiterwaard

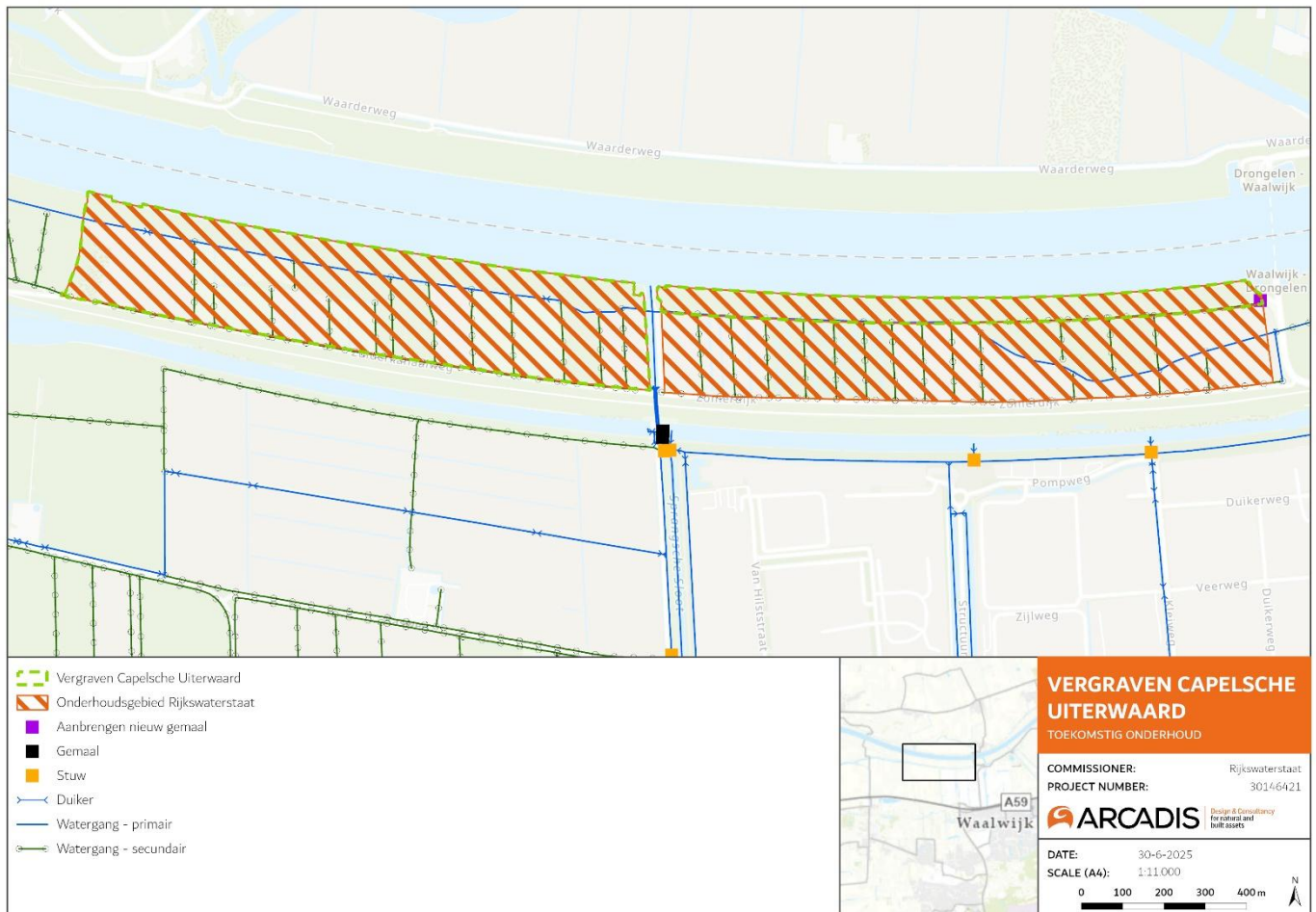
Figuur 2 toont het oppervlaktewatersysteem van Waterschap Brabantse Delta. De werkzaamheden vinden plaats binnen de groene contouren.

In het oosten wordt een gemaal aangelegd voor de afwatering van het oostelijk deel. Dit gemaal zal worden beheerd door Rijkswaterstaat. De aannemer zal het hydraulisch ontwerp inclusief berekening, constructief ontwerp inclusief berekening en werktuigbouwkundige installatie van het gemaal uitwerken. Devolgende uitgangspunten worden meegegeven aan de aannemer:

- Afwaterend oppervlak 100 ha;
- Maatgevende afvoer 0.10 m³/s (6 m³/min);
- Inslag bij NAP -0,5 m;
- Persleiding rond 300, lengte ca. 60 meter;
- Bij het ontwerp van het gemaal dient visvriendelijkheid meegenomen te zijn;
- Levensduur bouwkundige en civieltechnische constructies ≥ 40 jaar;
- Levensduur mechanische en elektrische installaties ≥ 10 jaar;
- Constructie en bouw van gemaal en installatie voldoet aan de fundamentele veiligheids- en gezondheidsvoorschriften van de Machinerichtlijn (2006/EG/42);
- Gemaal is gedurende levensduur goed bereikbaar en toegankelijk;

- Gemaal is gedurende levensduur goed te reinigen voor inspectie, detectie en correctie;
- Reserveonderdelen ≥ 10 jaar na aanschaf installatie leverbaar;
- Duurzame bouw toepassen op gemaal: gebruikte materialen dienen recyclebaar te zijn en niet milieubelastend.

Het onderhoudsgebied is te zien op onderstaande Figuur 3.

Figuur 3 Toekomstig onderhoud Capelsche Uiterwaard

Voor de maatregel Capelsche Uiterwaard heeft een hydrologische toetsing plaatsgevonden. De huidige waterhuishoudkundige situatie en grondwaterdynamiek zijn als randvoorwaarden voor het ontwerp gebruikt. Uit de hydrologische toetsing blijkt dat er vanuit waterhuishouding en grondwater geen negatieve gevolgen zijn (het grondgebruik van) de omgeving (zie Bijlage 5). Dit rapport is afgestemd met het waterschap en is onderdeel van het vastgestelde Projectbesluit³.

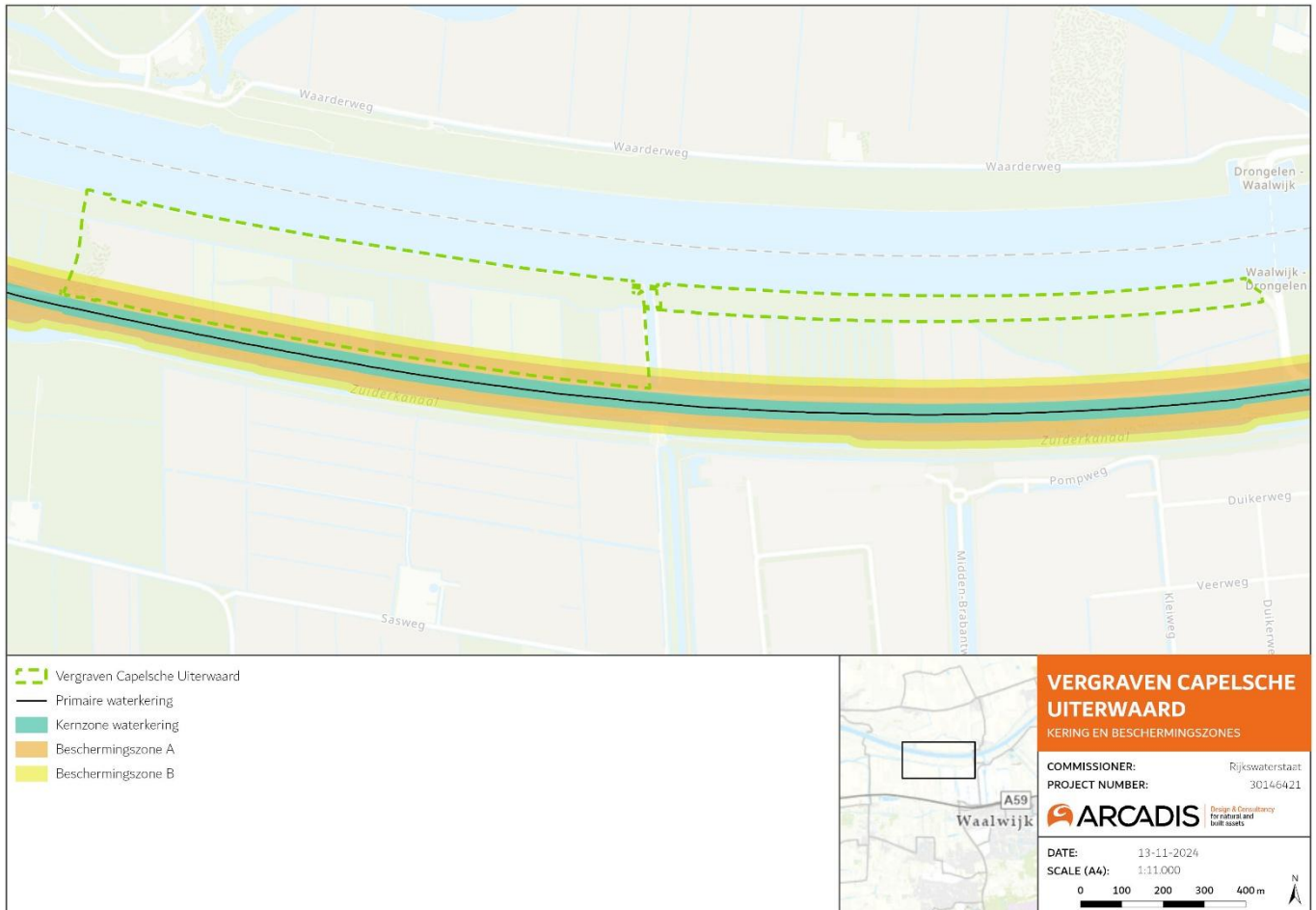
Op sommige plekken worden er a- en b-watergangen gedempt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van hoeveel wateroppervlakte dit betreft. De tabel laat verder zien hoeveel wateroppervlakte erbij komt met het graven van de getijdengeul. Of de getijdengeul dient als genoeg compensatie voor het dempen van de watergangen is ter beoordeling van het waterschap.

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2025-11292.html>

Tabel 1 Overzicht wateroppervlakte

Onderdeel	Dempen (m2)	Graven (m2)
a-watergang	49	
b-watergang	24	
b-watergang	12	
b-watergang	10	
b-watergang	16	
b-watergang	18	
b-watergang	17	
b-watergang	17	
b-watergang	17	
Getijdengeul		9.038
Getijdengeul		7.060
Totaal	180	16.098

Toetsing hydrologische effecten op primaire kering

Figuur 4 Kering en beschermingszones ter plaatse van maatregel Vergraven Capelsche Uiterwaard

Figuur 4 toont de primaire kering met beschermingszones ter plaatse van maatregel Vergraven Capelsche Uiterwaard. In Bijlage 6 is de maatregel getoetst op geotechniek (dijkstabiliteit). De maatregel Vergraven Capelsche Uiterwaard ligt voor een deel binnen de beschermingszone van de kering. Na toetsing blijkt dat de maatregel geen invloed heeft op de faalmechanismen piping en de buitenwaartse macrostabiliteit. Daarnaast heeft de maatregel ook geen negatieve gevolgen op golfafslag van het voorland, afschuiving van het voorland en zettingsvloeiing. De maatregel kan worden uitgevoerd zonder impact op de waterveiligheid. Zie hiervoor ook de onderbouwing bij het vastgestelde Projectbesluit⁴.

Aandachtspunten

Gemaakte afspraken

In overleg met Waterschap Brabantse Delta zijn de volgende voorwaarden afgestemd en akkoord bevonden:

1. Rijkswaterstaat gaat het gehele buitendijkse gebied (Capelsche Uiterwaarden waar het plan voor KRW Maas wordt uitgevoerd) m.u.v. afwateringskanaal van gemaal De Slagen naar de Bergsche Maas onderhouden (zie Figuur 3).

⁴ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2025-11292.html>

2. Rijkswaterstaat is als eigenaar onderhoudsplichtig voor de resterende B watergangen en is verantwoordelijk voor het onderhoud ervan. De waterafvoer van de a- en b-watergangen zal ten allen tijden gegarandeerd moeten zijn.
3. Het nieuw te plaatsen gemaaltje in de noordoost hoek komt in beheer van Rijkswaterstaat. De kosten voor het beheer en onderhoud van dit gemaaltje zijn voor rekening Rijkswaterstaat.
4. Rijkswaterstaat hanteert het zomer- en winterpeil conform het geldende peilbesluit (-0,5 m NAP). Eventuele schadeclaims van pachters van de Staat in het buitendijkse gebied, die betrekking hebben op gewasschade als gevolg van wateroverlast door het niet naleven van het peilbesluit, komen – indien de aansprakelijkheid wordt erkend – voor rekening van Rijkswaterstaat.

Omgevingsmanagement

In artikel 7.4 van de Omgevingsregeling staat een plicht voor de aanvrager van een omgevingsvergunning

- Of de aanvrager aan participatie heeft gedaan.
- Zo ja: hoe de aanvrager aan participatie heeft gedaan en wat de resultaten zijn.

Waterschap Brabantse Delta beschrijft participatie in de 'Participatieverordening Waterschap Brabantse Delta 2022'. Voor de maatregel Vergraven Capelsche Uiterwaard hebben Arcadis en Rijkswaterstaat een ontwerpproces doorlopen met de omgeving en de omgeving op verschillende manieren betrokken. Dit wordt beschreven in Bijlage 7 – Toelichting Omgevingsmanagement en in Hoofdstuk 6 Belangenafweging van het Projectbesluit⁵.

Overige vergunningen en procedures

Naast deze aanvraag zijn ook de volgende toestemmingen relevant voor de uitvoering van deze maatregel:

- Projectbesluit inclusief beoordeling gevolgen fysieke leefomgeving;
- Een omgevingsvergunningen voor een omgevingsplanactiviteit wordt aangevraagd bij de gemeente Waalwijk;
- Omgevingsvergunning Flora- en Fauna activiteit voor vleermuizen en bevers, deze aanvraag loopt via het RVO.

Globale planning

De vergunningsplichtige werkzaamheden voor Vergraven Capelsche Uiterwaard zullen plaatsvinden in 2026-2029.

Bijlagen

- B1: Toelichting Omgevingsvergunning wateractiviteit [onderhavig document] – Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B2: Machtiging Rijkswaterstaat
- B3a: Ontwerptekeningen – Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B3b: Ontwerptekening – Aanleg westelijk deel Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B3c: Ontwerptekening – Aanleg oostelijk deel Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B3d: Ontwerptekening – Verwijderen westelijk deel Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B3e: Ontwerptekening – Verwijderen oostelijk deel Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B4: Ontwerpnota - Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B5: Verkennend onderzoek Water – Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B6: Adviesmemo Geotechniek (Dijkstabiliteit) – Vergraven Capelsche Uiterwaard
- B7. Toelichting omgevingsmanagement – Vergraven Capelsche Uiterwaard

⁵ [Documenten Projectbesluit KRW Bergsche maas | Platform Participatie](#)